

BỘ KẾ HOẠCH ĐẦU TƯ

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ KINH TẾ TRUNG ƯƠNG

LÊ THANH SƠN

**CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN
VÀ HẢI ĐẢO TỈNH BÀ RỊA - VŨNG TÀU**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2017

BỘ KẾ HOẠCH ĐẦU TƯ

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

VIỆN NGHIÊN CỨU QUẢN LÝ KINH TẾ TRUNG ƯƠNG

LÊ THANH SƠN

**CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN
VÀ HẢI ĐẢO TỈNH BÀ RỊA - VŨNG TÀU**

Chuyên ngành: Kinh tế phát triển

Mã số : 62 31 01 05

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS LÊ THỊ ANH VÂN

HÀ NỘI - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của bản thân tôi, các kết quả nghiên cứu trong luận án là xác thực và chưa từng được công bố trong kỳ bất công trình nào khác trước đó.

Tác giả luận án

Lê Thanh Sơn

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên, tôi xin thể hiện sự biết ơn chân thành đến các thầy cô giáo Viện nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương và các nhà khoa học đã tạo điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành Luận án này.

Tôi xin chân thành biết ơn sâu sắc đối với PGS.TS Lê Thị Anh Vân - giáo viên hướng dẫn khoa học, đã giúp đỡ tôi về kiến thức và phương pháp nghiên cứu để tôi hoàn thành luận án.

Cuối cùng, tôi xin chân thành Lãnh đạo Viện nghiên cứu và quản lý kinh tế Trung ương, Lãnh đạo Trung tâm tư vấn quản lý - đào tạo và Hội đồng khoa học, gia đình và đồng nghiệp đã nhiệt tình hỗ trợ, giúp đỡ, tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin trân trọng cảm ơn !

Tác giả luận án

Lê Thanh Sơn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC BẢNG	viii
DANH MỤC HÌNH VẼ	xi
PHẦN MỞ ĐẦU	1
Chương 1:TỔNG QUAN CÁC NGHIÊN CỨU VỀ CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN VÀ HẢI ĐẢO	6
1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố liên quan đến chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo	6
1.1.1. Tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố ở nước ngoài	6
1.1.2. Tổng quan các công trình nghiên cứu đã công bố ở trong nước	9
1.1.3. Những vấn đề thuộc đề tài luận án chưa được các công trình đã công bố nghiên cứu giải quyết	13
1.1.4. Các vấn đề luận án sẽ tập trung nghiên cứu giải quyết	13
1.2. Phương hướng giải quyết các vấn đề nghiên cứu của luận án	14
1.2.1. Mục tiêu nghiên cứu và câu hỏi nghiên cứu của đề tài luận án	14
1.2.2. Đối tượng nghiên cứu và giới hạn phạm vi nghiên cứu đề tài luận án ..	15
1.2.3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu đề tài luận án	16
Chương 2:CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN VÀ HẢI ĐẢO	21
2.1. Kinh tế biển và hải đảo	21
2.1.1. Quan điểm về kinh tế biển và hải đảo	21
2.1.2. Vị trí của kinh tế biển và hải đảo	23
2.2. Phát triển kinh tế biển và hải đảo	24
2.2.1. Khái niệm và đặc điểm phát triển kinh tế biển và hải đảo	24
2.2.2. Vai trò của phát triển kinh tế biển và hải đảo	26

2.2.3. Tiêu chí phản ánh sự phát triển kinh tế biển và hải đảo	27
2.2.4. Các yếu tố chủ yếu ảnh hưởng đến phát triển kinh tế biển và hải đảo ..	28
2.3. Chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo ở địa phương cấp tỉnh.....	31
2.3.1. Khái niệm và phân loại chính sách tác động đến phát triển kinh tế biển và hải đảo ở địa phương cấp tỉnh	31
2.3.2. Nguyên tắc trong hoạch định và thực thi chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo cấp tỉnh	37
2.3.3. Các chính sách cụ thể tác động đến phát triển kinh tế biển và hải đảo ở địa phương cấp tỉnh.....	38
2.3.4. Các tiêu chí đánh giá chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo ở địa phương cấp tỉnh.....	41
2.3.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng chính sách và hiệu quả thực thi chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo ở địa phương cấp tỉnh.....	43
2.4. Kinh nghiệm về chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo của một số nước trên thế giới, một số địa phương trong nước và bài học rút ra cho tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	45
2.4.1. Kinh nghiệm của một số nước trên thế giới.....	45
2.4.2. Kinh nghiệm của một số địa phương trong nước	48
2.4.3. Bài học rút ra cho tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu về chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo	52
Chương 3: THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN VÀ HẢI ĐẢO TỈNH BÀ RIJA - VŨNG TÀU	54
3.1. Khái quát điều kiện tự nhiên của tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	54
3.2. Khái quát thực trạng phát triển kinh tế biển và hải đảo của tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu giai đoạn 2010-2015	56
3.2.1. Thực trạng ngành dầu khí tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu	56
3.2.2. Thực trạng ngành cảng biển tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	58
3.2.3. Thực trạng ngành du lịch tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu	60
3.2.4. Thực trạng ngành hải sản tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	62

3.3. Thực trạng thực hiện một số chính sách cụ thể tác động đến các yếu tố nguồn lực trong phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu...	66
3.3.1. Thực trạng chính sách ưu đãi về sử dụng đất đai	66
3.3.2. Thực trạng chính sách hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng.....	73
3.3.3. Thực trạng chính sách hỗ trợ tín dụng	81
3.3.4. Thực trạng chính sách hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực	87
3.3.5. Thực trạng chính sách hỗ trợ phát triển thị trường	94
3.4. Đánh giá thực trạng chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	102
3.4.1. Đánh giá tính hiệu lực, tính hiệu quả, sự phù hợp của chính sách ..	102
3.4.2. Đánh giá theo nội dung của chính sách	109
Chương 4: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ BIỂN VÀ HẢI ĐẢO TỈNH BÀ RIJA - VŨNG TÀU.....	114
4.1. Bối cảnh và phương hướng phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu đến năm 2025, tầm nhìn 2030	114
4.1.1. Bối cảnh quốc tế và khu vực.....	114
4.1.2. Phương hướng phát triển các ngành kinh tế biển và hải đảo tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	115
4.2. Phương hướng hoàn thiện chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu	116
4.2.1 Quan điểm hoàn thiện chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh BRVT.....	116
4.2.2 Phương hướng hoàn thiện chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh BRVT.....	117
4.3. Giải pháp hoàn thiện chính sách phát triển kinh tế biển và hải đảo tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu.....	118
4.3.1. Nhóm giải pháp hoàn thiện chính sách ưu đãi về sử dụng đất đai ..	118
4.3.2. Nhóm giải pháp hoàn thiện chính sách hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng	121
4.3.3. Nhóm giải pháp hoàn thiện chính sách hỗ trợ tín dụng	130

4.3.4. Nhóm giải pháp hoàn thiện chính sách hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực.....	133
4.3.5. Nhóm giải pháp hoàn thiện chính sách hỗ trợ phát triển thị trường	139
4.3.6. Nhóm giải pháp khác	140
4.4. Một số kiến nghị.....	144
4.4.1. Nhà nước tiếp tục hoàn thiện các chính sách vĩ mô về phát triển kinh tế biển và hải đảo	144
4.4.2. Tăng cường liên kết, hợp tác với các địa phương khác trong Vùng kinh tế trọng điểm phía Nam	145
4.4.3. Nâng cao chất lượng công tác quy hoạch phát triển các ngành kinh tế biển và hải đảo	145
KẾT LUẬN	149
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	152

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Ý nghĩa
BRVT	Bà Rịa - Vũng Tàu
CIDA	Cơ quan hợp tác phát triển quốc tế Canada
COC	Bộ Quy tắc ứng xử của các bên ở Biển Đông
CSXH	Chính sách xã hội
DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
DOC	Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông
DWT	Đơn vị đo năng lực vận tải an toàn của tàu thủy tính bằng tấn
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
HSSV	Học sinh sinh viên
ICD	Cảng nội địa
KHCN	Khoa học công nghệ
KTTĐPN	Kinh tế trọng điểm phía Nam
MICE	Du lịch kết hợp với hội thảo, tổ chức sự kiện
NCS	Nghiên cứu sinh
NHNN	Ngân hàng nhà nước
NHTM	Ngân hàng thương mại
NSNN	Ngân sách Nhà nước
OECD	Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế
QLNN	Quản lý nhà nước
UBND	Ủy ban nhân dân
VSMT	Vệ sinh môi trường
WTO	Tổ chức Thương mại thế giới
XTTM	Xúc tiến thương mại

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1:	Mô tả mẫu điều tra thứ nhất.....	18
Bảng 1.2:	Mô tả mẫu điều tra thứ hai.....	18
Bảng 1.3:	Mô tả mẫu điều tra thứ ba.....	19
Bảng 3.1:	Tỷ trọng dầu khí trên tổng sản phẩm toàn tỉnh.....	56
Bảng 3.2:	Giá trị xuất khẩu dầu khí tỉnh BRVT.....	56
Bảng 3.3:	Tỷ trọng nộp thuế ngành dầu khí trên tổng nộp ngân sách tỉnh	57
Bảng 3.4:	Doanh thu và khối lượng vận tải thủy trên địa bàn tỉnh BRVT.....	58
Bảng 3.5:	Doanh thu ngành du lịch tỉnh BRVT	60
Bảng 3.6:	Số lượt khách du lịch tỉnh BRVT	61
Bảng 3.7:	Cơ cấu tổng sản phẩm trên địa bàn trừ dầu thô và khí đốt theo giá hiện hành phân theo khu vực kinh tế	62
Bảng 3.8:	Số lượng và công suất tàu, thuyền có động cơ khai thác hải sản phân theo nhóm công suất	63
Bảng 3.9:	Giá trị sản phẩm thu được trên 1 hecta mặt nước nuôi trồng thủy sản phân theo cấp huyện.....	63
Bảng 3.10:	Số lượng và công suất tàu, thuyền có động cơ khai thác hải sản phân theo phạm vi khai thác	64
Bảng 3.11:	Giá trị sản xuất ngành thủy sản.....	64
Bảng 3.12:	Đánh giá chính sách ưu đãi về sử dụng đất của BRVT theo quan điểm của doanh nghiệp	68
Bảng 3.13:	Đánh giá chính sách ưu đãi về sử dụng đất của BRVT theo quan điểm của hộ kinh doanh cá thể.....	70
Bảng 3.14:	Đánh giá chính sách ưu đãi về sử dụng đất của BRVT theo quan điểm của cán bộ QLNN về kinh tế	71
Bảng 3.15:	Đánh giá chính sách hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng của BRVT theo quan điểm của doanh nghiệp	78
Bảng 3.16:	Đánh giá chính sách hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng của BRVT theo	